

12 Quia ea est scilicet auctoritas curatorum exigitur & est necessaria, si pubes habet curatorem, quia equiparatur impuberi, ut in l. si curator habens. C. de integ. restit. minor & in l. 4. & l. 11. part. 5. Itaque haec est communis & receptissima opinio & sententia omnium scribentium hic & in d. l. 1. supra eod. a gl. usque ad moderniores: qui omnes tenent, quod haec authent. approbet opinionem Martini supradicti. scilicet quod iuramentum firmet contractum nullum minoris, & quod Imperator Federicus conditor huius authent. sciens has differentias esse inter praedictos Glossatores, ex certa scientia voluit approbare opinionem Martini supradictam, secundum magis communem opinionem, ut testatur Iaf. hic num. 1. licet n. sequentibus teneat contrarium, tenet etiam Petrus de Vnciola in tract. De practica artis notariatus sub Rubrica. an. de contractibus suis teneantur puberes respondere, nu. 4. vol. 7. tract. divers. Doctor fol. 136.

13 Vnde ultra omnes potest responderi supradictis verbis huius text. Super contractibus rerum suarum non retractandis, scilicet quatenus de facto, licet non de iure processerit: Nam si minor alienet in casu prohibito, licet contractus sit nullus: certum tamen est, quod si tradat rem contentam in eo, saltem nuda detentio ipsius rei alienatae transit in aduersarium, vnde opus fuerit huic minori, si non iuravit contractum petere annullationem huius contractus: & hoc est, quod meo iudicio vult text. hic dicere. Super contractibus rerum suarum non retractandis, hoc est, non annullandis, vel contra eos non venire petendo annullari: Ut igitur hoc non faciant minores, necessarium est, quod iuramentum praestet, ut in nostro text. quem ita oportet intelligere, ut sustineatur communis opinio supradicta, & postquam hoc ita scripseram, inveni eodem modo intelligere nostrum text. Cyn. Ang. & Salyc. in presenti, & hos refert Curt. Iun. hic n. 92. licet si non declarent, pro quo facit gl. in l. 1. verb. infirmabitur ff. de scrijs. ibi, vel dic. infirmabitur, quatenus de facto processit & lata sunt, ubi illis verbis ita intelligit gl. text. illum dicentem, sententiam nullam infirmari, & sequitur ibi Bart. n. 4. in fi. & nu. 5. dicit, esse menti tenendam ad hoc, ut possit implorari officium iudicis, ut declaret sententiam nullam, & sequuntur ibi Paul. de Cast. nu. 6. Iaf. 26. & est approbata secundum Orolc. ibi, n. 4.

14 Restat nunc respondere ad d. l. non dubium, C. de legib. ubi probatur, quod contractus factus contra legis prohibitionem adeo est nullus, ut iuramento minime firmetur, cuius respondet Martinus, quod procedit in perpetuo prohibitis: at vero alienare rem sine decreto praetoris, aliquibus casibus est permittum, ut in l. ob al. alienum, in l. 1. ibi, & quae ibi tradunt Doctores, & in alijs locis C. de praed. & alijs reb. min. licet regulariter sit prohibitum: ut in tit. C. & ff. de reb. eorum, & c. vnde nimirum, cum aliqui casus a regula inveniuntur excepti, quod sit alius casus, quando interuenit iuramentum, cui hoc robur tribuitur, & alia plura operatur, quae annuente Deo videbimus in alijs commentarijs.

Vel secundo potest responderi, quod l. illa non dubium, loquatur de iure veteri, hodie vero secus est, ut in d. l. 1. sup. eod. & in hoc text. praecipue, attento iure Canonico praecipiente seruari omne iuramentum, quod abfque interitu salutis aeternae seruari possit, ut in c. quibus pactum, de pact. in 6. in c. 1. & in cap. debitores, cum simili. lib. de iureiur. quod est seruandum, etiam in foro ciuili seculari, quandoquidem tractatur de materia peccati, ut est perjurium, iuxta text. in c. si de praescript. Tercio respondet Iaf. in presenti, col. 7. ver. su responde, veram resolutionem esse ad d. l. non dubium, ut procedat, quando contractus de iure communi est reprobatus, quia tunc iuramento non validatur, secus si actus es-

set reprobatus de iure speciali, ut decisum fuisse in capella Tolofana ex Steph. Aufer. q. 282. refert Rol. a Valle conf. 7. n. 42. lib. 1.

Superiora tamen omnia sunt magni effectus pro intelligentia text. in c. veritatis, & quae ibi notant Innocent. & ceteri Doctores de iureiur. existimantes, iuramentum esse personale, & non transire ad heredes: Nam si lex haec praecipit, iuramenta puberum sponte facta super contractibus rerum suarum non retractandis inuolubiliter custodiri, consequens est, ut etiam heredes ipsius iurantis teneantur illud obseruare, alias eniui si non tenerentur, non diceretur obseruari inuolubiliter: nam text. in d. c. veritatis, & Doctores suprad. debent intelligi respectu perjurij, quia heredes iurantis si non adimpleant promissionem vel contractum sui defuncti iuratum, non erunt perijuri, poterunt tamen compelli obseruare praedictam promissionem & contractum iuratum, quia robur ipsi contractui iam est praestitum per iuramentum, hoc est, clarius dicere, quod licet poena ipsius iuramenti, id est, perijurij non transeat ad heredes, effectus tamen ipsius attributus contractui, licet alias nulli, & obseruanti ipsius contractus seu promissionis bene transit ad heredes, & ita vult Paul. de Cast. in presenti, nu. 3. & 9. licet sic non declaret, & Bald. hic nu. fin. & eius addit. Bernard. Diaz. de Lugo, in reg. 386 ad fin. & ibi addit.

Et addit Bald. d. n. si qui est n. 17. bonum verbum, scilicet licet, quod heredes iurantis non poterunt conueniri ad implementum contractus seu pacti iurati in foro Episcopi, quia hoc est vinculum spirituale iuramenti, & id non transit. Quod est notandum pro intellectu c. si de for. compet. in 6. & opinionem supradictam Paul. & Bald. in terminis nostrae authent. & generaliter in alijs quibuscunq; casibus tenet Bernard. Diaz. de Lugo in reg. 386 in l. limitat. estque communis opinio & tenenda in iudicando & consulendo secundum Ant. Gom. 2. tom. cap. de restit. min. nu. 19. ubi refert plures Doctores, eam tenentes, & ceteros ordinarios hic, & secundum Auend. lib. 2. de exsequenda. mandat. Reg. c. 27. n. 11. in fi. sequitur plures allegans Couar. in c. quamuis pactum, de pact. in 6. in 1. part. relest. §. nu. 4. fol. 37. ubi nu. segg. hinc plura infert & agit de vero intellectu d. c. veritatis, & an transeat iuramentum ad heredes eius, cui iuratur, videndus est omnino, sequitur etiam plures allegans Matth. Afflic. dec. Negap. 381. n. 8. & 9. est etiam communis secundum addit. Bernard. ubi sup. ver. ex: 2. illatio. ubi limitat, si impleretur officium iudicis Ecclesiastici contra heredem, ut ipse satisfaciatur exonerando animam defuncti, qui iuravit, quia tunc compelli potest a iudice Eccles. & in fi. d. addit. alios allegans tenet, quod heredes creditoris possunt iurante accusare de perjurio commisso post mortem sui defuncti, quibus se obligauit sub religione iuramenti. ¶ Vbi dicit, quod heres ciuilitur ad poenam t potest accusare, si non obseruat id, quod defunctus iuravit, non vero potest criminaliter accusari de perjurio ex iuramento defuncti, quia illud non transtulit ad eius heredes. Hanc etiam opinionem supradictam sequitur Alex. conf. 146. n. 4. vol. 7. tenet etiam plures Dd. allegans Rol. a Valle conf. 17. n. 15. & 2. segg. lib. 1. qui etiam tenet, quod supra diximus ex Bald. hic n. fi.

Et sic est intelligendum, quod dixit idem Paul. de Cast. in l. si segege, n. 4. ff. de legat. 1. ubi tenet, quod heredes iurantis non obligantur respectu perjurij, ut ex eodem Paulo, ibi n. 5. constat, dicente, quod efficacia iuramenti contractus qui alias erat nullus, bene eos obligat.

Ita etiam est intelligendus Fel. in c. de causis n. 2. de offic. deleg. ubi dicit, quod si plures de populo vel collegio iurant aliquid adimplere, licet nullus illorum viuat, successores obligantur ad obseruantiam iuramenti.

Pro

18 Pro quo est t bonus text. in l. proponebatur, verfic. & populū eundem hoc tempore putari, qui ab hinc centum annis fuisset, cum ex illis nemo nunc viueret, imo etiam, & qui ab hinc mille annis fuisset, ut tenet gl. in c. deniq; 7. qu. 1. & tenet Greg. Lop. in l. 3. in gl. Son. b. uos. n. 15. par. 2. nam hoc debet intelligi respectu efficaciae ipsius iuramenti & roboris per ipsum praestitum contractui & promissioni, secus vero respectu perijurij, ut supra est dictum.

19 Et ita clare tenet alibi idem Fel. in c. cum sit generale, nu. 9. de for. compet. ubi dicit, quod iuramentum representat Rempublicam maiorem, ut non restituatur, idem tenet Card. in Clem. 1. §. nos itaq; nu. 16. de iureiur. & Atend. ubi §. n. 12. qui loquitur in ciuib. quorum Respublica aliquid iuravit: de quo ultimo videndus est etiam late Barth. Brixen. in qu. incip. Bononienses iurauerunt.

20 Ex quibus t ipse infero vnum singulare, & in practica quotidianum, quod cum ex supradictis constet, contractum seu promissionem nullam, postquam iuramento firmatur, adeo validari, ut femora obligatione perijurij, hoc est, iuramenti seruandi, successus teneantur seruare contractum seu promissionem, licet non teneantur reatu perijurij, propter robur & firmitatem attributum eis: ita etiam, si minor petat absolutionem & relaxationem iuramenti praestitum in casu huius authenticae, citata, siue non citata parte ad effectum agendi & excipiendi, quae est petenda coram iudice Ecclesiastico, ut in c. si de for. compet. lib. 6. etiam si sibi concedatur, non ex hoc contractus remanet invalidus, sed validissimus, sicut si non fuisset concessa, & hoc propter robur & firmitatem illi iam praestitum; Operabitur igitur haec relaxatio & absolutio iuramenti, ut quamvis ille qui iuravit, velit venire aduersus contractum hunc ex aliqua iusta causa, perijurus non existimetur, non vero ut detrahat vires contractui, quod est profecto menti tenendum, & quod multi vulgares ignorant, putantes, statim contractum infirmari: nam non infirmatur, sed lis agitur de nouo aduersus contractum illum, & ita in terminis nostrae authenticae inuenio tenere Philip. Corneum conf. 6. littera T. vol. 1. & Couar. lib. 1. var. resol. c. 4. nu. 6. idem etiam tenet Fel. in c. 1. nu. 25. de iureiur. sequitur etiam plures referens Ant. Gom. 2. tom. c. 14. de restit. min. nu. 21. tenet etiam plures referens idem Couar. de pact. in 6. 2. par. §. nu. 7. fol. 70. per totum.

21 Vbi limitat, quando t contractus est omnino nullus, & iuramento firmatur, sed iurans compellitur iuramentum seruare, ut in c. debitores, de iureiur. ¶ Item t

22 & quando absolutio non solum conceditur ad effectum agendi & excipiendi, sed etiam ad rescissionem contractus & obligationis.

23 Item ex t his, quae supra late dicta sunt circa controuersiam & differentiam Bulg. & Martin. colligitur manifestissime, quod tam olim tenendo opinionem & intellectum Martin. communiter approbatum a glossis & Doctore. Citramontan. quam hodie secundum magis communem opinionem, quae habet; Quod nostra authentica approbet opinionem Martin. venditio seu alienatio rerum immobilium puberum facta citra curatorum licentiam, & sine decreto praetoris firmatur iuramento, & ita in terminis ultra supradicta tenet gl. in l. 1. sup. eodem, & gl. hic verb. contractibus in principio, quia alijs nihil adiceret haec constitutio veteri Codicis constitutioni, quod non est dicendum, & hanc opinionem tenent omnes, & consulendo approbat secundum Bart. hic num. 3. & secundum Curt. Iun. nu. 8. & tenent omnes Citramon. ab antiquis vsq; ad nouissimos omnes inlusue, secundum Iaf. hic num. 83. & haec communis est opinio, & in practica vbiq; obseruatur

secundum eundem Iaf. hic n. 36. est etiam communis opinio Citramont. secundum Curt. Iun. hic n. 86. & 87. & inquit n. 106. quod semper consuluit, & tenebit communem, dicit etiam communem Citramontan Christoph. Portius in §. extraneis, n. 193. ff. de hered. qualif. & differentia, sequitur etiam alios allegans Ant. Gom. de restit. min. ubi sup. n. 18. eandem etiam opinionem plurimos allegans testatur communem Cou. in c. quamuis pactum, de pact. lib. 6. 2. part. §. n. 7. qui existimat, non esse aliquo pacto ab opinione Bart. recedendum in iudicio, neq; in priuatis responsis, & ita est tenendum; quamvis contrariam opin. imo quod iuramentum non firmet contractum huiusmodi, teneant Vitramont. & Cynus hic, quorum fundamenta, quia plura sunt, gratia disputationis poterunt videri per Iaf. hic n. 34. & segg. ubi dicit videri hanc veriorē & subtiliorem opinionem, & Curt. Iun. n. 90. cum segg. & hanc opinionem Vitramont. communiter imitati fuerunt secundum Portium in d. §. extraneis, nu. 10. & inquit Angelus conf. 160. col. 2. quod quando contractus est ipso iure nullus, non potest firmari iuramento, quia dicitur impossibilis confirmationi, si praesupponatur aliquod subiectum confirmabile, ut probatur in cap. auditis, de elect. & in cap. prudentiam, ubi ita dicit Innoc. de offic. de legat. sequuntur plurimi relati per Rol. a Valle conf. 7. n. 39. & sequentibus. li. 3. & conf. 60. n. 74. li. 4. & vtrouique refert Socin. Iunior. dicentem, quod licet in practica ista opinio non sit multum tuta, quia multi tenent oppositum, tamen restringendo eam, quando contractus esset omnino inualidus de iure communi, videtur quod de iure procedat, & eam appellat magis communē. Sed reuera prima opinio est magis communis & approbata tam de consuetudine, quam in practica, ut attestantur Doctores supradicti, & eam sequitur etiam alios Decius conf. 403. numer. 1. & Campecius de dote. 4. par. question. 11. per totam, dicens non esse ab ea recedendum in iudicando & consulendo.

Verum t adest in hoc puncto 3. principalis opinio, 24 subtilis quidem & tanti ingenij viro digna, scilicet Christoph. Portij ubi §. nu. 11. dicens, se ab vtraque opinione discessisse, cuius noua haec est opinio, quod iuramentum non firmet contractum inualidum, neque etiam contractum validum reuocabiliter, firmer irreuocabiliter, sed ipsum iuramentum tantum est seruandum, & contractus remanet in sua inualiditate, vel in sua validitate reuocabili: quam opinionem ipse elegantibus comprobat fundamentis. Primo, quia nullibi in toto iure inuenitur lex, quae dicat, iuramentum confirmare contractum; Nam textus noster & similis, quo vtriusque partis Doctor. nituntur, totum contrarium probant; Nam non dicunt contractum iuramento confirmari, sed ipsum iuramentum esse seruandum & debere custodiri, & primo noster text. inquit, sacramenta puberum, & c. inuolubiliter custodiantur, non vero dicit, contractum confirmari, ac perinde debere custodiri, item text. in cap. cum contingat, de iureiurand. dicit, iuramentum seruari, & idem probant text. in cap. significante, de pignor. & text. in cap. debitores, de iureiur. idem etiam reperies probatum iure Regio, si ad praedictam l. Regiam 6. tit. 19. part. 9. respicias dicentem: Esso misno seria, quando el moco fuere mayor de catorze annos, e iurare, que la vendida, y el pleyto, o la postura que se faa con otro, no la desatara por razon de menor edad, ca despues que assi ouiere iurado, dene ser guardada su iura.

Secundo, quia omnia iura, quae dicunt iuramentum seruari, sunt iuris communis correctoria, nempe l. non dubium, Codic. de legib. ubi totum contrarium dicebatur, quod iuramentum super contractu reproba-

ro sit nullum & non seruandum, & quod lex illa cor- rigatur per hæc iura, tenent Doctores ubique. ¶ Vnde cum hæc iura sint correctiua, debent intelligi & in- terpretari, vt lædant minus, quam possint ius comu- ne, & sic in casu tantum, quo loquuntur, scilicet, vt iuramentum seruetur, non vero, vt contractus valide- tur, vel qui validus est, irreuocabilis efficiatur, argu- mento text. in leg. si vero, §. de viro, cum similibus ff. solut. matrim.

Item & tertio, quia eadē facilitate & imbecillitate, qua minor inducitur ad contrahendum, eadem indu- citur ad iurandum: Ergo vtrobiq; contractus non de- bet confirmari, licet iuramentum valeat, argum. text. in l. doli, vers. diuersum ff. de nouat.

26 Item & quarto, quia iuramentum sortitur natu- ram contractus, super quo interponitur, ita vt si con- tractus ita demum intelligatur celebratus, si interue- nerit pecunię numeratio, ea deficiente, contractus iu- ramento non firmatur, vt in leg. fin. Cod. de non numerat. pecun. & in l. fin. ff. qui satisd. cogantur. Ergo ita & eo- dem modo in proposito dicendum erit, quod contra- ctus in se sit nullus propter defectum formę substan- tialis a iure requisitę in alienatione rei immobilis mi- noris, vt in totot. ff. de reb. eorum, & C. de pradijs & alijs reb. min.

Item, cum contractus de sui natura sit validus, reuo- cabilis tamen per restitutionem in integrum, qua minoribus competit, vt in tot. tit. C. & ff. de minorib; & de in integr. restit. min. iuramentum super huiusmodi con- tractu, interpositum non debet egredi eorum natu- ram, eos validos & irreuocabiles efficiendo, sed suffi- cit, & quod iuramentum ipsum seruetur, & impediat restitutionem prædictam.

Hæc opinio Portij fuit prius subtilis Raphael Cuman, in l. si quis pro eo in princip. in 3. colum. ff. de fide. ussu- ribus, & eam tenet Ioan. Faber & idem Portius in prin. Inst. quib. aliena. licet vel non, & hanc opinionem con- tra communem Citramontan. & contra communem etiam Vltamontan. tenet Iaf. in presenti, numer. 36. & 37. tenent etiam alij relati per Couarr. ubi sup. & vi- detur receptor opinio secundum Andr. Alciat. qui eam sequitur, loquens in alienatione fundi dotalis, quod non firmetur iuramento, licet iuramentum sit seruandum, in l. pacta, qua contra, nu. 8. C. de pact. quem refert & sequitur Ioan. Orosc. in l. iuris gentium, §. si pa- cis, num. 4. & §. ff. de pact. ubi refert etiam priorem o- pinionem esse communem: eandem opinionem Cuman. & sequacium late defendit idem Alciat. in d. c. cum contingat, nu. 37. & seqq. & secundum eos seruiet de ma- ximis effectibus, quod seruari & custodiri debeat ip- sius iuramentum, non vero contractus.

Et primus effectus est, quod si iuramentum tantum seruandum esset, non vero contractus, cum iuramen- tum sit personale, vt in dict. c. veritatis, & quæ notant ibi Innocent. Abb. & ceteri Doctores. de iureiurand. non ligaret heredes iurantis, neque ad ipsos transibit, quod erit secus, si contractus ipse confirmatur, quia tunc obseruantia ipsius contractus, licet non reatus perijurij obligat eos secundum communem opinio- nem supra positam & declaratam, hunc effectum po- nunt Portius ubi supra, nu. 12. Iaf. hic num. 38. & 40. Curt. Iun. n. 100. qui alios referunt. Certe maximus est effe- ctus, si esset verus.

Secundus effectus est, quod impetrata absolutione à prædicto iuramento, contractus remanebit, sicut si non fuisset iuratus: & per consequens inualidus, vel validus, reuocabilis tamen per restitutionem in inte- grum, & ita non remanent obligatus iuratis, vel saltem possit restituere: ita additio Portij ubi supra, quæ est Iaf. idem Iaf. hic numer. 42. Curt. Iun. numer. 102. utilis pro-

fecto est hic effectus minorib; qui statim confugient ad iudicem Ecclesiasticum, & concessa sibi absolutione & relaxatione iuramenti, quæ facilliter solet con- cedi, erunt liberati à suo contractu & iuramento, si verus esset hic secundus effectus.

Tertius effectus est, quod si iuramentum tantum est seruandum, solutū virtute ipsius possit repeti tā- quam solutum sine causa, vt in c. debitores, de iureiuran. at vero si contractus esset validus vel irreuocabilis, iā repeti non potest, quia præcessit causa, ita Da. ubi sup.

Et ex primo effectu supradicto inferit Portius ubi supra, numer. 12. quod si statuto caueatur, quod mulier non possit obligari sine consensu parentum, & ipsa se obligauerit absque prædicto consensu, & iurauerit, re- nebitur seruare iuramentum, sed ea mortua heredes non obligabuntur, quia iuramentum est personale, & non transit ad heredes iurantis, contractum autem fuit nullus, & neq; contrahentem obligauit: Igitur neque eius heredes. Eodem modo inquit ipse in casu huius text. & in casu text. in cap. quamvis pactum, de pactis, in 6. heredes minoris iurantis contractum, vel filię renuntiantis cum iuramento successioni patris dote contentę, non tenebuntur obseruare prædicta iura- menta.

Quartus effectus resuleret, quia si admittenda es- set opinio Fabri & aliorum contra communem, posset mulier, quæ rem dotalem alienauit cum iuramento, eandem reuendicare à tertio possessore, non habente causam ab emtore, ita in specie tenent Imol. Alciat. & Faber, relati per Cou. ubi sup.

Ego vero in hac controuersia nostrorum semper tam in Theorica & puncto juris, quam in consulendo & iudicando, & sic in practica tenebo opinionem gl. Citramontanorum contra opinionem Vltamontan. per fundamenta superius adducta, & quia opinio Ci- tramontan. magis communis est & semper obseruata fuit in practica, vt constat ex Doctore, & fundamen- tis præcipuis Vltam. iam est satisfactum supra. Ter- tiam vero opinionem Cuman. Portij & Iaf. & reli- quorum respuendam esse cenfeo, tanquam falsam ju- ristique contrariam.

Primo, quia i. tex. noster & similes supra allegati pro opinione Portij satis præsupponunt & insinuant, iuramentum confirmare actum, super quo interponi- tur: nam etsi verbis non expriment, sensu tamē & in- tellectu id significant. Quid enim est aliud, iuramen- tum in prædictis casib; obseruari, q̄ etiam sub eo con- tentum, hoc est, contractum & quemcunq; actum li- citum: alia enim esset continens sine contento, quod esse non potest. Item, vna atq; eadem res diuerso iure censeretur, contra regulam text. in leg. cum qui ades, cum similibus ff. de vsucap. Et quod hæc sit mera veritas, ipse in casu nostri text. comprobo ex text. in l. 1. sup. eod. ubi probatur, & dicit Imperator Alexand. quod si minor 25. annis venditionem prædij seruare iuramento cō- firmavit, ipse non vult esse auctor perfidię, hoc est, contra fidem pacti, secundum gloss. ibi, neque periurij. Ecce igitur ibi textum expressum, iuncta sua gloss. qui non solum considerat periurium & fractio- nem iuramenti, si contractus non seruetur, sed etiam ipsius contractus violationem: Ergo iuramentum in casu illius tex. qui est similis nostro, præstitit fidem contractui. Neque huic inductioni vnquam oberit, si dixeris, eam procedere iuxta intellectū Martini, de cuius veritate nunc agimus, existimantis, text. illum indistincte loqui, tam in contractibus nullis, quam validis, quia secundum hunc intellectum magis vr- get hæc ponderatio, quia si in casu illius tex. contra- ctus erat nullus, & iuramentum super illo præsti- tum non seruatur, Imperator non vult esse auctor fractio-

fractionis pacti, hoc est, contractus, consequens est, vt in nostrorum casu iuramentum præstet robur con- tracti, & ipse contractus sit etiam seruandum. ¶ Præ- terea si lex illum intelligeremus iuxta intellectū Bul- gar. existimantis, loqui & procedere tantum in con- tractibus de se validis, licet reuocabilibus, etiam hoc modo intellectus tex. ille facit pro magis communi o- pinione Citramontan. contra opin. Cuman. & sequa- cium; Nam ex illo manifeste ostenditur, quod in casu ipsius, contractus efficiatur irreuocabilis per iuramen- tum, & sic nõ competat restitutio, dum dicit, neq; per- fidie me auctorem futurum, hoc est, contra fidem pacti, iuxta gl. ibi, & sic contractus huiusmodi iuramento val- latus minime violabitur, & ita intelligit tex. illū gl. 1. ibi in prin. & omnes Doctores, ubi, & in presenti, vt infra latius videbimus. Præstitit igitur ibi iuramentum robur con- tractui etiam valido, quando quidem efficitur irreuo- cabilis, & ita vtroq; modo intellectus tex. ille est opti- mus & expressus, sic inducendo eum pro nostra opi- nione magis communi, quod iuramentum confirmet contractum etiam nullum, & validum faciat irreuo- cabilem contra opinionem Cuman. & sequacium.

Secundo ipse hoc probo per. tex. expressum in ca- pit. quamvis pactum, de pact. in 6. ubi probatur, quod pa- ctum, de quo in illo text. quamvis sit in se nullū, quia id improbat lex civilis, vt ibi dicitur, firmatur iura- mento, & ipsū pactū sic iuramento firmatum, omni- no seruari præcipit tex. ille. Ecce igitur tex. ad literā, quo expressior inueniri non potuit pro nostra magis communi opinione, & contra opinionem Cuman. & sequacium, quo text. prædict. noua opinio confundi- tur, & per illum tex. hæc est communis opinio secun- dum Curt. hic num. 106. est etiam communis, & ubique seruatur in practica, secundum Marian. Soc. Iun. & conf. 32. n. 16. & sequentibus, vol. 3. conf. 47. nu. 18. eodem vol. scilicet, quod per iuramentum confirmetur contra- ctus nullus, & ex eo clare constat, eiusdem mentis & intellectus fuisse Papam in dictis c. cum contingat, & similib; quamvis expresse non declarauerit, & ita glof. in dict. cap. quamvis pactum, in verb. seruari debet, tenet opinionem nostram Citramontan. & huic tex. in dict. cap. quamvis pactum, nescit dare responsum Iaf. qui est de sequacibus Portij, & numer. 4. inquit, tamen vnus tex. facit me aliquatiter dubitare in c. quamvis pactum, de pact. in 6. §. 6. & ex his textibus remanet satisfactum fundamentis supra adductis pro 3. opinione in effectu, nec placet responso noua assignata per Ioan. Orosc. ubi supra, in d. §. si paciscar, numer. 5. ad dict. cap. quan- vis pactum, & ad nostrum text., scilicet, quod in his nullus respectus vtilitatis publicę nec in consequentiā fuit, sed tantum obligantium se fauore pacta prohibetur, ideo firmantur iuramento: at in casu d. cap. cum contin- gat, & d. c. licet mulieres, quia alienatio fundi dotalis prohibetur præcipue fauore mulierū, secundario vero fauore Reipub. cuius interest mulieres esse dotatas, vt in l. 1. ff. solut. matrim. ideo non firmatur iuramento, quia ratio hæc fragilis est; Quandoquidem sufficit confir- mari alienationem fundi dotalis cum iuramento re- spectu mulieris, quæ est principalis, quia eo ipso con- firmabitur ratione Reipublicę, quæ est accessoria, & secundaria in prædict. fauore, cum accessorium debeat sequi principale eiusq; vires capere, cum ab eo depen- deat, iuxta regul. Iuris vulgarem, accessorium, &c. quod etiam probatur, quia eadem rationib; Summus Pon- tificex mouetur in d. c. cum contingat, quib; & in d. c. quan- vis pactum, cum iuramentum non vergat, &c. Ego idem operatur iuramentū in vtroq; casu. Non obstat etiam responso Alciat. in d. c. cum contingat, nu. 37. quod dum dicitur, est seruandum, debemus referre ad proximio- ra, scilicet, ad iuramentum, non vero ad pactum, &c.

quia hæc relatio fieri non potest, salua resta constru- ctione.

Vltimus & tertio iure Regio idem probo per l. 16. 29 tit. 11. par. 3. cuius verba sunt hæc: Esto serua como si algu- no que fuese mayor de catorze años, y menor de venticin- co, si fuese alguna postura, o pleito, y iurasse que no venia contra ella, por razon de que era de menor edad, ca despus no la podria de satar, maguer mostrasse que e a fecho danno, o menoscabo: ponderanda sunt verba: Ca despus no la po- dria de satar: Nam verbum, La, refertur ad verbū præ- cedens La postura: & sic contractus remanet confir- matus per iuramentum: & ita est intelligenda altera lex Regia, quæ in contrarium fuit adducta: nam idem voluit dicere & probare.

Ex eadem radice inferitur, falsos profus esse tres effectus & illationem supra positos ex prædicta tertia opinione, præterquam quod sunt contra communes & veras sententias supradictas: Nam supra probaui- mus, quod licet reatus periurij non transeat ad heredes, obseruantia tamen contractus & efficacia iura- menti bene transit, quæ est communis opinio, vt supra- dictum est, & fundatur ex hac magis communi opinio- ne Martini & Citramon. existimantium, contractum nullū confirmari iuramento, & in specie, quod in ca- su d. c. cum contingat, heredes mulieris teneantur obser- uare contractū iuratum per ipsam mulierem, est com- munis opinio secundum Cou. de pact. in 6. par. 2. §. 1. n. 7. colum. 3. illius numeri fol. 69. col. 4. ubi reprobatur opinio- nem Abbat. in d. c. cum contingat, existimantis, quod et- iam si contractus non firmetur iuramento, teneantur heredes iurantis seruare contractum.

Item circa secundum effectum supradictum iam supra probauius contrarium cum Felino, Cou. & a- lijs, quorum opinio fundatur etiam ex hac nostra ma- gis communi sententia Marti & Citramont. quæ ob- stat suprad. 1. effectui.

Item tertius effectus etiam confunditur ex suprad. magis communi opinione, & illationes etiam confu- duntur ex ea, præterquam quod sunt contra commu- nem opinionem expressam, de qua supra mentionem fecimus: quartus effectus etiam est falsus & contra communem, secundum Cou. ubi supra dict. nu. 7. versio. tertio.

Restat nunc satis defensata & probata opinio Mar- tin. & Citramon. ceteris explosis, scil. quod iuramen- tum confirmat contractum nullum, videlicet, quia mi- nor vendidit rem suam immobilem sine decreto præ- toris & absq; auctoritate curatoris: hanc opinionem limitat Bar. & ceteri scribentes hic aliquibus modis, qui possunt videri per ipsos, & quibus vnum tantum, vel duos inferere & examinare placuit, quia vtilis est.

Scilicet, quod iuramentum tantum validat & con- firmat contractum, eo casu, quo erat nullus ratione minoris ætatis, vt quia sine decreto prætoris, vel au- thoritate & licentia curatoris fuit celebratus, vel quia minor ex eo esset læsus, ita vt non possit petere in integrum restitutionem, quia iuramentum cum re- præsentat maiorem, secus si contractus fuisset inuali- dus alia ratione, quam ætatis, quia in istis terminis præcedit præd. communis opinio & nostra authentica ita Bart. in presenti, n. 14. & ceteri omnes, præcipue Iaf. nu. 47. & Curt. Iun. n. 107. dicens, ita sentire omnes hic, & est communis opinio secundum Tellum Fernand. in l. 7. Taur. nu. 108. sequitur etiam Greg. Lopez in l. 6. tit. 1. 19. partit. 6. in gl. Por. razon, & idem in l. 6. tit. 1. partit. 3. in gloss. 2.

Et omnes t̄ concludunt esse cautelam, vt iuretur 3a non contravenite ratione minoris ætatis neque alia quacunq; ratione, vt omnia remedia tollantur, & ita intelligendæ sunt dict. leges Regiæ supra allegatæ, LLL 4